

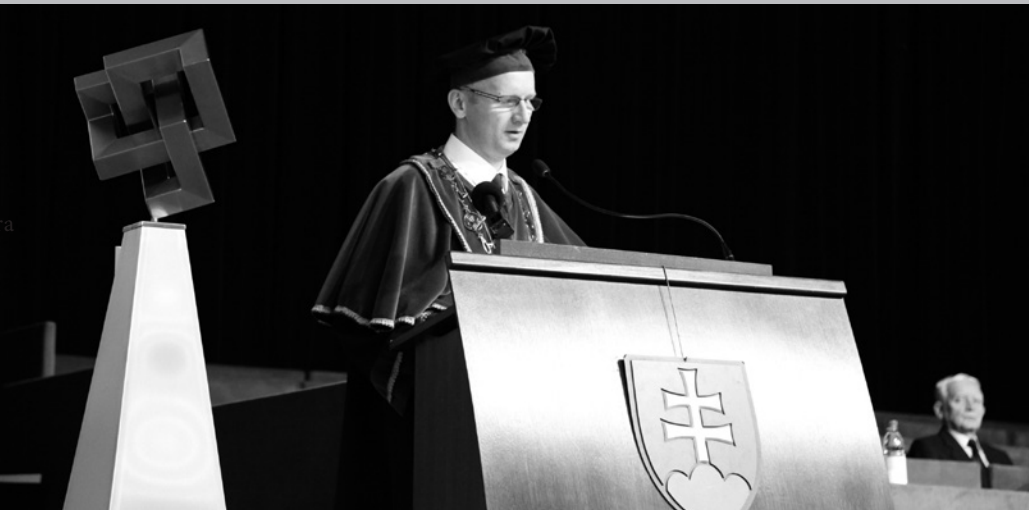
csolatban írja Alapy Gyula: «...így Arad és Marosvásárhely után Komáromban épült fel az ország harmadik kultúrpalotája...»

A felépítése óta eltelt 100 év során Kultúrpalotánkat sem kerülték el a történelem viharai; a hatalomra kerülő mindenféle ostobák, annak szellemiségét meggyalázó rendelkezései. Az 1945-ben született gyalázatos Kassai kormányprogram alapján a Szlovák Nemzeti Tanács többek között a magyar

egyesületek bezűntetését is határozatba foglalta, így a Jókai Közművelődési és Múzeum Egyesület is erre a sorsra került. Az egyesület akkori elnöke, dr. Szíjj Ferenc 1947. január 14-én kapta kézhez a végzést, hogy az egyesület tulajdonát, a Kultúrpalotát is elvették az egyesülettől. A jogtalanul bekebelezett Kultúrpalota mindmáig a Nyitrai önkormányzat tulajdonát képezi.

De félre a kesergéssel! Örülünk, hogy városunk legszebb épületé-

nek egyikéhez kegyes volt a gondviselés, teljes szépségében áll, hogy mint eleink megélhették a palota felépülését, mi, most 2013. november 15-én együtt ünnepelhetjük fennállásának 100. születésnapját. Az ünnepség fő szervezői – a Duna Menti Múzeum és a Jókai Közművelődési és Múzeum Egyesület – szeretettel várják mindazokat, akiket érdekel Révkomárom múltja, jelene és jövője.

Komzsík Attila

10 éves a Nyitrai Konstantin Filozófus Egyetem Közép-európai Tanulmányok Kara

Születésnapját ünnepelte a Nyitrai Konstantin Filozófus Egyetem Közép-európai Tanulmányok Kara – 10 évesek lettünk, bár a nyitrai magyar pedagógusképzés, aminek továbbvitele karunk küldetésének egyik sarokköve, már több mint ötven éves. Egy ilyen évforduló lehetőséget kínál, hogy végigtekintsük, honnan indulunk és hová jutottunk el.

A Kar alapító okiratát az Akkreditációs Bizottság és az Egyetemi Akadémiai Szenátus előzetes jóváhagyása után 2003. november 11-én adta ki Daniel Kluvanec, az egyetem akkori rektora. Az alapításkor a Kar küldetését két pillerre helyezték: az egyik teljesen természetesen a nyitrai magyar nyelvű pedagógusképzés továbbvitele volt, a másik a régió számára szükséges, több nyelven beszélő, interkulturális kommunikációra képes szakemberek képzése a kultúra, a közigazgatás és a szolgáltatások különböző területein.

A tényleges munka 2004-ben kezdődött el, ekkor alakult meg a Kar

akadémiai közössége, és ekkor választottuk meg önkormányzati szerveinket. A Kar első dékánja a Szenátus döntése értelmében László Béla egyetemi tanár lett. Külön köszönet jár a Tanár Úrnak azért, hogy ebben a bizonytalan időszakban elvállalta a dékáni tisztséget, hiszen a Kar létrehozása az egyetem részéről nem kis kockázatvállalást jelentett, de az átlépő kollégák és diákok esetében is nagy volt a tét. Nemcsak hogy ott kellett hagyniuk egy megszokott munkakörnyezetet, bejártott kapcsolatrendszerrel, a régi kollégákat vagy diáktársakat, hanem ki kellett találniuk, majd fel kellett építeniük valamit, ami teljesen új, és amire ma büszkén mondhatjuk, ez a Közép-európai Tanulmányok Kara.

2004 szeptemberében indult az első akadémiai év, amikor karunkon 814 hallgató tanult az öt évfolyamban, képzésüket pedig 48 oktató biztosította. Az első évben a képzési kínálatban megjelent a magyar nyelvű tanító- és tanárképzésen kívül

a Hungarológia program is, melyen 29 hallgató kezdte meg egyetemi tanulmányait. Rövidesen akkreditációt nyert a Kulturális és szociális antropológia tanulmányi program is, mely a Kar tervezett másik arculatának egyik fontos eleme volt.

A tanári programok sikertelen akkreditációja után világossá vált, hogy önállóan nem tudunk tanárképzést folytatni. Ekkor vált teljesen egyértelművé, hogy a további fejlődés a kari arculat másik oldalának, másik pillérének kibővítésén keresztül valósítható meg. Ezek után került sor a Magyar-szlovák tolmács-fordító, a Közép-európai areális tanulmányok, a Magyar-szlovák kétnyelvű ügyvitelszervezés programok akkreditációjára. Ezenkívül sikerült elindítanunk két doktori programot is: a Hungarológia és a Magyar nyelv és irodalom tanításának módszertana programokat. A módszertani program akkor még egyedülálló volt a maga nemében az egész Kárpát-medencében. Ezen fejlesztések csak úgy valósulhattak meg, hogy közben folyamatosan fejlődött és erősödött a kari személyi infrastruktúra is: egyrészt fiatal kollégáink sikeresen haladtak előre tudományos pályájukon, másrészt nemzetközi hírű szakembereket sikerült megnyernünk a Kar számára. A humán erőforrás fejlesztésének sikerességét bizonyítja az is, hogy Karunk megállta helyét az intézményi akkreditációban, a kutatási teljesítményünk pedig exponenciálisan növekedett az utóbbi években. Ez nyomon követhető a költségvetési mutatók folyamatos javulásában, de a külső értékelésekben (ARRA) történő előrelépésben is – itt az utolsó évben a csoportunkon belül a harmadik helyen voltunk, a legjobb helyen az egyetemünk összes kara közül. A képzési kínálat bővítését a Regionális idegenforgalom programunk zárja. A programon belül kamatoztatni sze-

retnének azt a kulturális hátteret, amit a Karunk tud nyújtani diákjainknak, és ehhez egy olyan gyakorlati tudást párosíthatunk, aminek segítségével a munkaerőpiacon elhelyezkedni képes fiatal emberfőket képezhetünk.

Az elmúlt 10 év mozgalmassága rányomta a bélyegét a fizikai infrastruktúra változásaira is. A kezdetekkor nem volt tényleges székhelye intézményünknek, az egyetem három különböző épületében volt szétagolva a Kar, aztán 2006-ban költöztünk a Zobor alá. De igazán méltó helyünket csak az épületünk felújítása után foglalhattuk el, 2011 decemberében.

□ **Molnár János c. professzorral egyazon év elején, 1938-ban születtünk, így hát mindketten betöltöttük már a 75. életévünket. Amikor azt kérdeztem tőle, mivel tudná legkifejezöbben jellemezni az elmúlt háromnegyed évszázadot, rövid gondolkodás után azt felelte: „A fiatalokra ráerőszakolt köszönési módikkal.” Majd így folytatta:**

– Amikor 1944. szeptember 1-jén először léptem át szülőfalum, Garammikola iskolájának küszöbét, a tanterem faláról a díszegyenruhás Horthy Miklós altengernagy képe tekintett le rám. Akkor Jó napot!-ot (reggelt, estét!) köszöntünk. Két hónap sem telt el, amikor Magyarország kormányzóját egy civil ruhás férfi képe váltotta fel, s a tanító néni azt mondta, ezután úgy kell köszönni, hogy „Kitartás, éljen Szálasi!” Igaz már előtte is volt egy hivatalos köszönésmód, a „Szebb jövőt!”, de mi csak maradtunk mindig a napszakok szerintinél. Karácsony előtt azonban megszűnt a tanítás, mert az oroszok egészen a Garamig jutottak el. Három hónapig állt nálunk a front, jószerivel ki sem lehetett menni, mert állandóan lőttek. Amint a front elvonult, újfent jártunk iskolába, egészen 1945. június végéig, amikor aztán az iskolát hosszú időre bezárták. 1946 szeptemberéig tartott a vakáció. Ekkor érkezett hozzánk egy szlovák tanítónő. Vele az volt a probléma, hogy csak szlovákul tudott, a garammikolai iskolás gyermekek pedig csupán magyarul. Ő úgy kezdte a bemutatkozást, hogy „Dobrý deň!”, s ezt kellett mondanunk nekünk is. Valamit próbált beszélni, énekelni, mi meg utánoztuk őt – amennyire tudtuk.

1947. január 21-én arra ébredtünk, hogy katonaság vette körül a falut. Úgy tíz óra felé a kisbíróval idegenek hordták szét a deportálási parancsokat. Hozzánk is bejöttek, majd nemsokára egy kb. ötönnás katonai teherautó állt meg az udvaron, s ami a pla-

A Közép-európai Tanulmányok Kara tíz éve azonban nemcsak a folyamatos akkreditációkról és költözködésekről szólt. A Kar fokozatosan építette és bővítette kapcsolatait a közoktatással is. Hiszen nincs jól működő felsőoktatás jól működő közoktatás nélkül, sem jól működő kapcsolatok nélkül. Az együttműködésnek az évek során különböző formái valósultak már meg. Vannak rendezvények, amik már hagyománnyá váltak – a LEGERE irodalmi verseny, a Nagy magyarok a természettudományban, az Implom József Helyesírási Verseny. Vannak olyan egyszeri kezdeményezések is – a Módszertani napok, a Drámapedagógiai foglalkozások kis-

iskolásoknak, a Matematikai Élményműhely –, amelyekről pedig azt reméljük, hagyománnyá válnak.

A Kart és annak mindennapjait munkatársak és hallgatók együtt formáltuk, formáljuk. Vendégeink a karon tett látogatásukat követően (kissé irigykedve) rendszeresen megállapítják, hogy milyen jó kis összetartó csapat van itt. Mi sokszor hajlamosak vagyunk a mindennapi gondok, problémák miatt efölött elsiklani. Pedig ezek az igazán fontos dolgok: hogy tudjunk egymásért dolgozni, küzdeni, hogy érdekeljen a másik mint ember is, nemcsak mint munkatárs. Ettől lehet, ettől lesz Karunk sikeres.

Csicsay Alajos

Jó napot!-tól Jó napot!-ig

tójára felfért, azt vihettük magunkkal, a többi (éléskamra, bútor, állatok, stb.) maradt. Délután már birtokba is vett mindent egy szlovák család, minket meg marhavagonba tuskoltak, amiben három napon át zötyögtünk, mínusz 15-20 fokos hidegben. A végállomás számunkra Pacov volt. Reggel jöttek a cseh urak és gazdák, köszönés nélkül szétrántották a vagon ajtaját, és szemrevételezték a bennlévőket. Mi az elsők között kelünk el (édesapám 45, édesanyám 39 éves volt, bátyám 17, csak én voltam a magam 9 évével még munkára alkalmatlan).

Pacovból egy Lukavec nevű kisváros szélén levő uradalomba vittek bennünket, kétcsalados szoba-konyhás cselédházba. Apám februárban beadott a helyi iskolába, ahol egy zsemleléri fiúval csak ketten voltunk magyarok. Beszélni nem tudtunk, de az osztállyal hamar összebarátkoztunk, azután, hogy az első szünetben az összes fiút beraktam az egyik sarokba. (Azelőtt egyáltalán nem szoktam verekedni.) Mire elolvadt a hó (ez a Cseh-Morva-fennsíkon április elején lehetett), én már elég jól tudtam csehül! (A köszönés csak annyiban módosult, hogy a „ráno”, azaz reggel, cseh nyelven „jitro” is lehet, a többi nagyjában stimmel.)

A lakhelyet elhagyni tilos volt, mi mégis hazakerültünk, mégpedig úgy, hogy 1948 nyarán a bátyámmal ketten megszöktünk, év végén pedig a szüleink is utánunk szöktek. Mikolán ismét szlovák iskolába jártam. Igaz, Csehországban csak két osztályt végeztem, de mivel a kortársaim otthon már mind negyedikesek voltak, kötöttem az ebet a karóhoz, hogy én is az vagyok. A tanító végül belátta, jól beszélem a (cseh)szlovák nyelvet, és a legjobb tanuló is vagyok, így hát kénytelen volt teljesíteni a követelésemet.

Am ha meghallotta, hogy a szünetben magyarul kiabálok, térdepeltetéssel vagy pácázással büntetett. (Iskoláim folyamán ezek voltak az egyetlen fenyítetéseim.) Amikor 1950-ben megnyíltak a magyar iskolák, akkoriban felénk a magyar szülők minden gyereket oda irattattak át. Hatodik osztályba már Zselizre jártam, 1953-ban viszont Párkányba kerültem, mert csak ott nyitottak hozzánk legközelebb magyar tannyelvű tizenegyéves középiskolát (a mai gimnáziumok elődjét). A hivatalos köszönésmód előbb a „Szabadság!” lett, 1968 után pedig a „Čest práci!” (a magyar iskolákban is), de ebből én már kimaradtam. Ma ismét köszönhetnek a tanulók Jó napot!-tal, persze, ha megtanítják rá őket.

□ **Ha jól számolom, Párkányban 1956-ban az első magyar érettségizők egyike voltál. Az általad felvázolt sok viszontagság ellenére voltak-e olyan tanítói, tanárai, akikre szívesen emlékszel vissza?**

– Az alapiskolából Salga Jenő tanító úrra, akit sajnós, mint a legtöbb két háború közötti magyar tanítót, áttelepítettek Magyarországra. A párkányi gimnáziumból talán dr. Bencsik Jenő igazgatóra emlékszem legszívesebben. Nagyon szigorú, pedáns, de rendkívül igazságos tanár volt. Nagyon jól tudta, hogyan kell a diákot motiválni és fegyelmezni. A prágai teológián leginkább Csémi Lajos és J. L. Hromádka professzorokra gondolok vissza megkülönböztetett tisztelettel.

□ **Ki(k)től kaptad az indíttatást arra, hogy érettségi után a teológiai egyetemen tanulj tovább?**

– Én eredetileg vegyész szerettem volna lenni, másodsorban pedig sportolói mivel-